

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [LV](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Swipe to change

letonă

Legislația națională

Letonia

Această pagină vă oferă informații privind sistemul juridic din Letonia.

Pentru această versiune lingvistică nu există o traducere oficială.

Puteți accesa aici versiunea realizată cu ajutorul instrumentului de traducere automată. Vă reamintim că traducerea automată servește numai la înțelegerea contextului. Proprietarul acestei pagini nu își asumă nicio răspundere cu privire la calitatea traducerii.

-----română-----bulgarăspaniolăcehădanezăgermanăestonăgreacăenglezăfrancezăcroatăitalianălituanianămaghiară
maltezăolandezăpolonăportughezăslovacăslovenăfinlandezăsuedeză

Izvoare de drept

Sistemul juridic al Letoniei este de tip continental european. Cel mai important izvor de drept al acestuia este legislația scrisă.

Legislația

Legislația (*ārējie normatīvie akti*) reglementează relațiile dintre organismele de drept public și persoanele fizice sau alți deținători de drepturi.

Tipuri de legislație, ordonate descrescător în funcție de statutul juridic:

Constituția Republicii Letonia;

legi adoptate de către Parlament;

reglementări ale Cabinetului de Miniștri;

reglementări ale Băncii Letoniei, ale Comisiei pentru finanțe și piața de capital și ale Comisiei pentru utilități publice (în sistemul juridic leton, aceste

reglementări au același statut ca și reglementările emise de către Cabinet);

reglementări obligatorii ale guvernului local.

Dispozițiile legislației Uniunii Europene se aplică în concordanță cu poziția acestora în ierarhia actelor legislative. La aplicarea dispozițiilor legislației UE, autoritățile și instanțele trebuie să țină seama, de asemenea, de jurisprudența Curții de Justiție.

Dispozițiile dreptului internațional se aplică, indiferent de sursa acestora, în conformitate cu poziția acestora în ierarhia actelor legislative. În cazul în care se identifică un conflict între o dispoziție aparținând dreptului internațional și o dispoziție din legislația letonă cu același statut în cadrul ierarhiei, se aplică dispoziția de drept internațional.

Legile și reglementările Cabinetului de Miniștri sunt obligatorii pe întreg teritoriul Letoniei și nimeni nu poate invoca necunoașterea acestora. Necunoașterea legilor și a reglementărilor Cabinetului nu exonerează o persoană de obligația și responsabilitatea de a le respecta.

Reglementările obligatorii ale administrației locale au caracter obligatoriu pentru toate persoanele fizice și juridice din zona administrativă relevantă.

Organismele competente să emită acte legislative sunt următoarele:

poporul leton, atunci când își exercită competențele legislative (o zecime din numărul total al alegătorilor poate înainta proiecte de lege Parlamentului; cetățenii pot, de asemenea, să participe la referendumuri);

Saeima (Parlamentul) are competența de a adopta legi;

Cabinetul are competența de a elabora reglementări dacă se prevede astfel în lege;

Banca Letoniei, Comisia pentru finanțe și piața de capital și Comisia pentru utilități publice au, de asemenea, competența de a elabora reglementări atunci când se prevede astfel în lege;

autoritățile locale au competența de a elabora reglementări atunci când se prevede astfel în lege.

Norme publice interne

Normele publice interne (*iekšējie normatīvie akti*) sunt elaborate de un organism de drept public cu scopul de a institui proceduri pentru activitatea sa internă sau pentru activitatea unor organisme care îi sunt subordonate sau cu scopul de a clarifica procedura de aplicare a legislației generale în ceea ce privește propria sa sferă de operațiuni. Normele publice interne nu sunt obligatorii pentru persoanele fizice. În cazul în care un organism adoptă o decizie cu privire la o persoană fizică, este posibil să nu se refere la o normă publică internă în decizia respectivă.

Tipurile de norme publice interne sunt:

statutul unui organism (*nolikums*), care stabilește structura și organizarea sa internă;

normele interne de procedură (*reglaments*): acestea stabilesc structura unităților interne ale unui organism și operațiunile acestora;

recomandări (*ieteikumi*): acestea stabilesc proceduri pentru exercitarea puterii de decizie acordate prin legislație și normele publice interne, prevăzând un protocol armonizat în circumstanțe similare – în anumite situații, este posibil să nu se țină seama de recomandări dacă există motive întemeiate pentru a proceda astfel;

instrucțiuni (*instrukcija*): acestea stabilesc modul în care legislația generală și principiile juridice generale trebuie să fie aplicate;

reglementări interne (*iekšējie noteikumi*): acestea stabilesc procedura de adoptare a deciziilor administrative, modul în care funcționarii administrativi și alți membri ai personalului trebuie să își îndeplinească îndatoririle, normele de conduită, securitatea la locul de muncă și alte aspecte referitoare la acțiunile instituției în cauză.

Toate tipurile de norme publice interne au același statut juridic. Dacă se constată că anumite norme publice interne sunt incompatibile, se aplică normele emise de autoritatea sau de demnitarul de nivelul cel mai înalt.

Organismele care au competența de a emite norme publice interne sunt următoarele:

Cabinetul;

un membru al Cabinetului;

un organ de conducere al unui organism public;
persoana aflată la conducerea unei autorități.

Izvoare de drept: categorii

Izvoarele de drept pot fi împărțite în următoarele categorii:

legi și reglementări (*normativie akti*): acte juridice care stabilesc, pun în vigoare, modifică sau abrogă norme juridice. Legile și reglementările pot fi clasificate ca legislație sau norme publice interne;

principii generale de drept: norme fundamentale scrise (incluse în legi și reglementări) sau nescrise, care reglementează legalitatea obiectivă în viața socială;
dreptul cutumiar: norme de conduită apărute ca urmare a aplicării lor efective într-o anumită perioadă istorică. Dreptul cutumiar se aplică atunci când se creează drepturi și atunci când se interpretează dispoziții legislative, în cazul în care aspectul respectiv nu este reglementat prin lege sau printr-un alt tip de legislație;

jurisprudența: ansamblul hotărârilor judecătorești care conțin concluzii juridice abstracte corecte și valoroase care pot fi utilizate de judecători în cadrul altor cauze, ca motivare pentru propriile hotărâri;

doctrina juridică (*doktrīna*): ansamblul opiniilor academice consacrate care oferă o interpretare a dispozițiilor legii, a originilor și a aplicării acestora. Se face trimitere adesea la doctrina juridică în motivările hotărârilor pronunțate de către instanțe și ale deciziilor organismelor administrative publice.

Ierarhia izvoarelor de drept

Izvoare de drept primare

legi și reglementări: acestea sunt izvoarele de drept cu cel mai înalt statut juridic și se aplică în funcție de poziția lor în cadrul ierarhiei actelor legislative;

principii generale de drept: acest izvor de drept se aplică în cazul în care aspectul în cauză nu este reglementat printr-o lege sau un regulament. Principiile generale de drept sunt utilizate, de asemenea, pentru interpretarea legilor și a reglementărilor și nu există nicio ierarhie a acestor principii: toate au același statut juridic;

dreptul cutumiar: se aplică atunci când se creează drepturi și se interpretează dispoziții ale legii, în cazul în care aspectul în cauză nu este reglementat prin lege sau printr-un alt tip de legislație.

Izvoare de drept secundare

jurisprudența: hotărâri judecătorești de care trebuie să țină seama în mod obligatoriu instanțele care instrumentează cauze, în conformitate cu normele procedurale. Aceste hotărâri au putere de lege, sunt obligatorii pentru toate părțile și trebuie să fie respectate în aceeași măsură ca și legile.

Hotărârile Curții Constituționale sunt obligatorii pentru toate autoritățile, instituțiile și funcționarii publici, la nivel central și local, inclusiv pentru instanțe, precum și pentru persoanele fizice și juridice. În cazul în care Curtea Constituțională constată că o dispoziție juridică (un act legislativ) este incompatibilă cu o dispoziție juridică de nivel juridic mai înalt, dispoziția respectivă este considerată nulă și neavenită începând de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, cu excepția cazului în care aceasta hotărăște altfel.

În cazul în care Curtea Constituțională consideră că un acord internațional semnat sau încheiat de Letonia este neconstituțional, Cabinetul are obligația de a face demersurile necesare pentru modificarea sau denunțarea acestuia, suspendarea aplicării acestuia sau revocarea aderării la acesta.

În cazul în care o decizie a Curții Constituționale de încheiere a procedurilor judiciare din cadrul unei cauze conține o interpretare a unei dispoziții juridice, aceasta este obligatorie pentru toate autoritățile publice centrale și locale, instituțiile, funcționarii, instanțele și persoanele fizice și juridice.

Doctrina juridică este citată pe larg în motivarea hotărârilor judecătorești și în deciziile organelor administrative publice; doctrina juridică nu are forță juridică și nu este aplicabilă în mod universal.

Cadrul instituțional

Organisme competente pentru adoptarea legislației

Dreptul de a promulga legi este deținut de **Saeima (Parlamentul) și de cetățenii letoni, care au dreptul de a participa la referendumuri.**

Cabinetul poate emite legislație sub formă de reglementări (*noteikumi*) în următoarele cazuri:

pe baza unei autorizații prevăzute prin lege;

cu scopul de a aproba un acord sau un proiect de acord internațional, de a denunța un acord internațional sau de a-i suspenda aplicarea, cu excepția cazului în care Constituția sau legea prevede altfel;

dacă acest lucru este necesar în vederea aplicării actelor legislative ale Uniunii Europene și dacă aspectul în cauză nu a fost reglementat printr-o lege; astfel de reglementări nu trebuie să afecteze drepturile fundamentale ale persoanelor fizice.

Banca Letoniei, Comisia pentru finanțe și piața de capital și Comisia pentru utilități publice pot adopta legislație (reglementări, *noteikumi*) numai în temeiul unei autorizații stabilite prin lege și numai în domeniul lor de competență.

Autoritățile locale pot adopta legislație (reglementări obligatorii) în temeiul unor legi sau în temeiul unor reglementări ale Cabinetului.

Procesul de elaborare a legilor și reglementărilor

Această secțiune prezintă pe scurt procedurile de elaborare a unei noi legislații.

Legi

Depunerea proiectelor de lege în Parlament

Proiectele de lege pot fi înaintate Parlamentului de către Președinte, Cabinet, comisiile parlamentare, un număr de cel puțin cinci membri ai Parlamentului sau, în situațiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în Constituție, o zecime din numărul total de alegători.

Examinarea și adoptarea proiectelor de lege în Parlament

Parlamentul examinează proiectele de lege în trei lecturi. Sunt necesare numai două lecturi pentru adoptarea proiectelor de lege considerate urgente, a proiectului de buget de stat, a amendamentelor la bugetul de stat și a proiectelor de lege privind adoptarea acordurilor internaționale.

Un proiect de lege este considerat adoptat și devine lege dacă a fost analizat pe parcursul a trei lecturi, sau, în cazurile menționate mai sus, pe parcursul a două lecturi și, atunci când proiectul de lege este supus la vot, primește majoritatea absolută a voturilor parlamentarilor prezenți.

Promulgarea legilor

Comitetul Director (*Prezidijs*) al *Saeima* înaintează toate legile adoptate Președintelui, spre promulgare.

Președintele promulgă legile adoptate de *Saeima* între a zecea și a douăzeci și una zi de la adoptarea acestora. Legea intră în vigoare la 14 zile după promulgarea (publicarea) acesteia în *Latvijas Vēstnesis*, Monitorul Oficial, cu excepția cazului în care se specifică un alt termen în lege.

Dreptul de a suspenda promulgarea unei legi

Președintele are competența de a solicita reexaminarea unei legi sau de a amâna publicarea acesteia pentru o perioadă de până la două luni.

Președintele își exercită dreptul de a solicita reexaminarea unei legi din proprie inițiativă, însă poate amâna publicarea unei legi numai dacă acest lucru este solicitat de cel puțin o treime din numărul total de membri ai Parlamentului. Președintele sau o treime din membrii Parlamentului pot să își exercite drepturile menționate în termen de zece zile de la adoptarea legii de către *Saeima*.

Legea suspendată în conformitate cu procedura menționată anterior este supusă la vot în cadrul unui referendum național dacă acest lucru este solicitat de cel puțin o zecime din alegători în timpul procedurii de colectare a semnăturilor. Cu toate acestea, dacă nu se primește o astfel de cerere în perioada relevantă de două luni, legea se publică. Nu se organizează referendum dacă Parlamentul (*Saeima*) votează legea din nou și cel puțin trei sferturi din numărul total al membrilor Parlamentului votează în favoarea adoptării acesteia.

O lege adoptată de *Saeima* și suspendată de către Președinte poate fi abrogată prin referendum dacă numărul de alegători care se prezintă la vot în cadrul referendumului însumează cel puțin jumătate din alegătorii care au participat la alegerile parlamentare precedente și dacă majoritatea votează pentru abrogarea legii.

Cu toate acestea, nu toate legile pot fi supuse unui referendum. Bugetul și legile privind împrumuturile, impozitele, taxele vamale, tarifele feroviare, serviciul militar, declararea și începerea unui război, încheierea unui tratat de pace, declararea stării de urgență și încetarea acesteia, mobilizarea și demobilizarea, precum și acordurile cu alte state nu pot fi supuse la vot în cadrul unui referendum.

Intrarea în vigoare a unei legi

O lege intră în vigoare în a paisprezecea zi de la publicarea sa în *Latvijas Vēstnesis*, cu excepția cazului în care în lege se specifică un alt termen. Termenul de intrare în vigoare a unei legi începe în ziua următoare publicării acesteia.

Abrogarea unei legi

O lege este abrogată în următoarele situații:

la intrarea în vigoare a unei legi care prevede abrogarea legii anterioare;

la intrarea în vigoare a unei dispoziții tranzitorii dintr-o altă lege care prevede abrogarea legii anterioare;

la intrarea în vigoare a unei hotărâri a Curții Constituționale care declară nulă legea respectivă;

în cazul unei legi adoptate pentru o perioadă limitată de timp, la expirarea perioadei în care legea s-a aflat în vigoare.

Reglementările Cabinetului

Depunerea unui proiect de reglementare al Cabinetului la Cabinet

Un proiect de reglementare elaborat de un Minister, Cancelaria de Stat sau de un organism al administrației publice subordonat Prim-Ministrului poate fi înaintat Cabinetului de către un membru al Cabinetului.

Un proiect de reglementare elaborat de o altă autoritate de stat, centrală sau locală, de un ONG sau de o organizație socială parteneră poate fi înaintat Cabinetului de către persoana aflată la conducerea organizației respective sau de către membrul Cabinetului responsabil din punct de vedere politic pentru domeniul, sectorul sau subsectorul în cauză.

Examinarea și adoptarea unui proiect de reglementare al Cabinetului

Proiectele de reglementare ale Cabinetului care sunt înaintate Cabinetului sunt notificate și discutate în cadrul reuniunilor secretarilor de stat. După notificarea unui proiect de reglementare al Cabinetului, acesta este înaintat miniștrilor relevanți pentru a fi aprobat și, dacă este necesar, altor instituții relevante. Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor își oferă avizul pentru toate proiectele de acte normative. Reprezentanții unui ONG pot să prezinte avize, de asemenea, în timpul procesului de aprobare.

Proiectele de reglementare asupra cărora s-a ajuns la un acord sunt examinate în cadrul unei reuniuni a Cabinetului, în timp ce proiectele de reglementare cu privire la care nu s-a ajuns la un acord sunt discutate în cadrul unei reuniuni a Comitetului Cabinetului. Proiectele aprobate în cadrul acestei reuniuni sunt prezentate ulterior în cadrul unei reuniuni a Cabinetului în vederea unei examinări suplimentare. În cazul în care proiectul de reglementare este aprobat în cadrul reuniunii Cabinetului, acesta este considerat adoptat și devine reglementare a Cabinetului.

Promulgarea reglementărilor Cabinetului

Reglementările Cabinetului sunt promulgate prin publicarea lor în *Latvijas Vēstnesis*, monitorul oficial.

Intrarea în vigoare a reglementărilor Cabinetului

Reglementările Cabinetului intră în vigoare în ziua următoare publicării lor în *Latvijas Vēstnesis*, cu excepția cazului în care se prevede altfel în acestea.

Abrogarea reglementărilor Cabinetului

Reglementările Cabinetului se abrogă în următoarele situații:

la intrarea în vigoare a unei reglementări a Cabinetului care prevede abrogarea reglementării anterioare a Cabinetului;

la intrarea în vigoare a unei dispoziții făcând parte din dispozițiile finale ale unei reglementări a Cabinetului, care prevede abrogarea reglementării anterioare a Cabinetului;

în cazul în care se abrogă dispoziția juridică care se află la originea emiterii reglementării Cabinetului;

la intrarea în vigoare a unei hotărâri a Curții Constituționale care declară nulă reglementarea respectivă a Cabinetului;

în cazul unui regulament al Cabinetului adoptat pentru o perioadă limitată de timp, la expirarea perioadei în care regulamentul respectiv s-a aflat în vigoare.

Reglementările Băncii Letoniei, ale Comisiei pentru finanțe și piața de capital și ale Comisiei pentru utilități publice

Procedurile de promulgare, de intrare în vigoare și de abrogare a reglementărilor Băncii Letoniei, ale Comisiei pentru finanțe și piața de capital și ale Comisiei pentru utilități publice sunt echivalente cu procedurile pentru promulgarea, intrarea în vigoare și abrogarea reglementărilor Cabinetului.

Reglementări obligatorii ale administrației locale

Depunerea proiectelor de reglementări obligatorii ale administrației locale la un Consiliu local

Proiectele de reglementări obligatorii ale administrației locale pot fi înaintate unui consiliu local de către Președintele Consiliului, de Comitetul Consiliului, de membrii Consiliului, de persoana care convoacă o reuniune extraordinară sau de persoana aflată la conducerea unui municipiu, a unui oraș sau a administrației unei parohii civile.

Examinarea și adoptarea proiectelor de reglementări obligatorii ale administrației locale

Proiectele de reglementări obligatorii ale administrației locale sunt adoptate și devin obligatorii dacă mai mult de jumătate din membrii consiliului local prezenți votează în favoarea adoptării acestora, cu excepția cazului în care se prevede altfel în lege.

Consiliul înaintează reglementările, însoțite de o expunere de motive, Ministerului pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Regională, în format tipărit și în format electronic, în termen de trei zile de la data semnării. Ministerul evaluează legalitatea reglementărilor în termen de o lună de la primirea acestora și trimite consiliului local avizul său.

Dacă avizul ministerului nu conține obiecții cu privire la legalitatea reglementărilor sau dacă nu se trimite consiliului local niciun aviz în termenul prevăzut, acesta din urmă emite reglementările obligatorii astfel cum au fost adoptate.

În cazul în care ministerul trimite un aviz în care menționează că reglementările sunt ilegale integral sau parțial, consiliul local aduce îmbunătățiri în conformitate cu avizul și emite reglementările modificate. În cazul în care consiliul local nu este de acord cu avizul, parțial sau integral, acesta oferă o justificare în acest sens în decizia sa și emite reglementările. Reglementările sunt trimise la Ministerul pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Regională în format tipărit și în format electronic în termen de trei zile de la data la care au fost semnate.

Promulgarea reglementărilor obligatorii ale administrației locale

Consiliul local promulgă reglementările obligatorii prin publicarea acestora într-un ziar local sau într-o publicație independentă. Un consiliu municipal (*Republikas pilsētas dome*) promulgă reglementări obligatorii prin publicarea acestora în *Latvijas Vēstnesis*, Monitorul Oficial al Letoniei. Expunerea de motive se publică împreună cu reglementările.

După intrarea lor în vigoare, reglementările se publică pe site-ul internet al autorității locale. Reglementările obligatorii ale consiliilor municipale (*novada domes*) sunt disponibile, de asemenea, în clădirea consiliului municipal și în birourile administrative ale parohiei civile sau ale municipiului.

Ministerul pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Regională publică reglementările obligatorii ale administrației locale pe site-ul său internet.

Intrarea în vigoare a reglementărilor obligatorii ale administrației locale

Reglementările obligatorii intră în vigoare în ziua următoare publicării lor într-un ziar sau într-o publicație independentă, cu excepția cazului în care se specifică o dată ulterioară de intrare în vigoare.

Abrogarea reglementărilor obligatorii ale administrației locale

Reglementările obligatorii ale administrației locale sunt abrogate în următoarele situații:

la intrarea în vigoare a unor reglementări obligatorii care abrogă reglementările anterioare;

la intrarea în vigoare a unei dispoziții făcând parte din dispozițiile finale ale altor reglementări obligatorii care prevede abrogarea reglementărilor anterioare;

în cazul în care se abrogă o dispoziție a unei legi sau a unei reglementări de nivel superior care se află la originea emiterii reglementărilor obligatorii respective;

la intrarea în vigoare a unei hotărâri a Curții Constituționale care declară nule reglementările respective;

în cazul unor reglementări obligatorii adoptate pentru o perioadă limitată de timp, la expirarea perioadei în care reglementările obligatorii s-au aflat în vigoare.

Baze de date juridice

Latvijas Vēstnesis, Monitorul Oficial al Republicii Letonia

Publicația oficială *Latvijas Vēstnesis* este Monitorul Oficial al Republicii Letonia. Publicarea de informații în această publicație constituie o publicare oficială.

Publicarea oficială este autentică din punct de vedere public și obligatorie din punct de vedere juridic.

Nicio persoană nu poate invoca necunoașterea actelor juridice sau a anunțurilor oficiale publicate în Monitorul Oficial.

De la 1 iulie 2012, Monitorul Oficial *Latvijas Vēstnesis* este publicat oficial în format electronic pe site-ul internet <https://www.vestnesis.lv/>. Informațiile publicate pe site-ul internet <https://www.vestnesis.lv/> înainte de această dată au doar caracter informativ. Publicarea informațiilor în versiunea tipărită a *Latvijas Vēstnesis* reprezintă publicarea oficială a acestora.

Legislație consolidată

Legile consolidate, reglementările Cabinetului și alte legi și reglementări sunt disponibile pe site-ul internet al legislației letone <http://www.likumi.lv/>. Toate legile și reglementările consolidate sunt publicate pe site-ul internet menționat doar în scop informativ. Site-ul internet este administrat de editura oficială *VSIA Latvijas Vēstnesis*.

Editura oficială

Editura care publică Monitorul Oficial *Latvijas Vēstnesis* este aceeași ca și pentru jurnalul oficial anterior cu același nume: *VSIA Latvijas Vēstnesis*.

Editura oficială își desfășoară activitatea în conformitate cu standardele internaționale ISO 9001:2008 (sistem de gestionare) și ISO 270001:2005 (securitatea informațiilor).

Baza de date poate fi accesată gratuit?

Da, *Latvijas Vēstnesis* este disponibil gratuit. Arhiva electronică a jurnalului *Latvijas Vēstnesis* este, de asemenea, disponibilă **în mod gratuit**. Accesul la site-ul internet cu acte juridice consolidate este, de asemenea, gratuit.

Link-uri

[Saeima \(Parlamentul\) Republicii Letonia](#), [Cabinetul de Miniștri al Republicii Letonia](#), [Banca Letoniei](#), [Comisia pentru finanțe și piața de capital](#),

[Comisia pentru utilități publice](#), [Autoritățile locale letone](#), [Monitorul Oficial Latvijas Vēstnesis](#), Site-ul internet al legislației letone <http://www.likumi.lv>

Ultima actualizare: 07/01/2016

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.